

[Fibiger.]

problem, men vi vil prøve på at nå til et resultat, således at de arbejderboliger, der opføres, kan komme de rette tilgode.

Kirkegaard: Det er blevet nævnt, bl. a. af den højtærede landbrugsminister ved fremsættelsen og nu af det ærede medlem hr. Niels Eriksen, at formålet med statsstøtte til opførelse af landarbejderboliger har været at hemme strømmen fra land til by; det er et formål, som jeg forfærdelig gerne vil støtte. Personlig er jeg dog ikke særlig begejstret for en udvikling, som næsten nødvendiggør, at der findes et stort antal boliger for landarbejdere. Jeg har ikke let ved at få øje på det tiltrækkende perspektiv i en sådan livsstilling for dygtige unge mennesker, selvom de bor i et godt hus. Det forekommer mig, at for de allerfleste vil en beskeden landejendom, et husmandsbrug, betyde en helt anden tilværelse. Jeg forstår de forældrepar, som kan give udtryk for, at de er villige til at bringe store ofre for, at deres egne børn i hvert fald kan få en ejendom for sig selv i stedet for at gå ind til en fremtid som landarbejder. Jeg forstår dem og har forøvrigt selv de samme tanker.

Prøver man på at se problemet fra en lidt anden side, vil jeg gerne nævne, at den nære kontakt, som består mellem en landmand og den unge medhjælper, der bor og spiser på gården, er overmåde værdifuld for begge parter. Men den forsvinder let, når medhjælperen bliver en landarbejder, der bor i et hus henne ved vejen. Men vi må jo erkende, at antallet af ugifte landbrugsmedhjælpere ikke slår til som forhen. De unge har ikke tid til at være i samme plads i en årrække, de skal på skole mindst et par gange eller tre, og de har en lang militærtjeneste. Det kan godt blive dyrt for den landmand, som ikke selv har tid til at deltage i det daglige arbejde, at lade en ung, måske ikke særlig erfaren medhjælper passe en kostbar maskinpark, een det ene år, en anden det næste år. Dette problem løses bedst ved en fast medhjælper, og det er en af de praktiske grunde, der taler til gunst for flere landarbejderboliger.

Da vi sidste gang havde denne lov til behandling, tror jeg, den højtærede landbrugsminister nævnte, at det ville være uheldigt, om landbruget tvinges til at me-

kanisere hurtigere, end det er rentabelt. Jeg tør ikke afgøre, hvorvidt det i visse tilfælde er sket; jeg går i hvert fald ud fra, at det kun er rent undtagelsesvis. Derimod tror jeg, at adskillige landbrug anvender for lidt håndarbejdskraft; det kan jeg se hjemme hos mig selv og måske andre steder. Jeg er sikker på, at en fjerdedel af landets ca. 200 000 landejendomme med fordel for produktionen kunne bruge en fast medhjælper mere. Det ville ikke lægge beslag på nye investeringer, måske ville det endda medvirke til en indskrænkning af dem. Men det er et stort økonomisk spørgsmål, som vi naturligvis ikke kan klare under behandlingen af dette forslag om tillæg til loven om arbejderboliger på landet.

Hvad angår enkeltheder i lovforslaget, vil jeg kun spørge den højtærede landbrugsminister, om han ikke mener, det er tilstrækkeligt, når både sogneråd, amtskommission, jordlovsudvalg og landbrugsministerium har et ord at sige om de herhenhørende problemer. Er det nødvendigt med det ankenævn, som er foreslået i § 3, stk. 3? Bevirker disse mange instanser ikke let, at administrationen bliver mindre overskuelig og vel også i ikke så få tilfælde mere træg? Jeg tror, vi i udvalget skal se lidt på, om ikke denne instans kan undværes.

Forøvrigt skal jeg på mit partis vegne give tilslutning til det principielle i lovforslaget: at de nævnte boliger fremdeles bruges til det formål, hvortil de er opført.

Fuglsang: Jeg vil gerne først udtale mit partis velvilje overfor det lovforslag, som her er til forhandling. Når staten har ydet en vis støtte til forhøjelse af landarbejderboligernes standard, er det efter vor mening kun rimeligt, at staten også træffer foranstaltninger til at sikre, at disse boliger virkelig kommer dem tilgode, som de er bestemt for, og ikke opkøbes af andre, mere pengesterke kredse. Jeg behøver vel næppe igen at sige, at jeg forøvrigt også er modstander af, at selvstændige boliger på en eller anden måde forvandles til tjenesteboliger.

Det er vel med dette lovforslag, som det så ofte er med lovregler, at virkningen i høj grad kommer til at afhænge af den praktiske administration. Jeg tænker her bl. a. på de forskellige bestemmelser i § 3, stk. 2, om, hvornår ejerskifte kan finde sted. Under